

УДК 595.7(477)

А.М. ЗАМОРОКА

Галицький національний природний парк
вул. Галич Гора, 1, м. Галич, Івано-Франківська обл., 77100

СТАН ВИВЧЕННЯ ЕНТОМОФАУНИ ГАЛИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ

Здійснено аналіз ентомологічних досліджень на території Галицького НПП за період 2006-2010 рр. Достовірно зафіксовано 360 видів комах. На кінець 2006-го року було відомо 85 видів; 2007-го – 125; 2008-го – 150; 2009-го – 310; 2010-го – 360 видів. Станом на 01.01.2011 найбільша кількість облікованих видів комах належить до двох рядів: Твердокрилі або Жуки (Coleoptera Linnaeus, 1758) – 179 видів та Лускокрилі або Метелики (Lepidoptera Linnaeus, 1758) – 151. Загальна кількість комах може сягати 3-3,5 тис. видів.

Ключові слова: Галицький національний парк, жуки, метелики, Червона книга

Перманентне завдання з інвентаризації біотичного різноманіття у Галицькому національному природному парку (Галицький НПП) пов'язане із його високим природоохоронним статусом, що передбачає цілісне збереження природних комплексів. У локальних масштабах, вивчення біорізноманіття, і зокрема ентомофауни, як його невід'ємної складової, окреслює низку наукових проблем, що підлягають розробці (Літопис природи, 2007). В першу чергу, це комплексний вплив на фауну комах межового ефекту двох природних зон: лісостепової та лісової, що перетинають Галицький НПП, а також ступінь взаємопроникнення видів індукований цим ефектом. Дослідження у цій канві ведуться, починаючи із 2006 року, і, на сьогоднішній день, все ще знаходиться на початковому етапі. Проте, уже нині можна говорити про наявність трьох зональних фаун комах на території Галицького НПП: гірсько-тайгової, передгірсько-лісової та степової. В той же час, основу різноманіття комах становить своєрідна фонові ентомофауна, представлена еврибіонтними видами із широкою екологічною валентністю.

Гірсько-тайгова ентомофауна охоплює здебільшого південно-західну окраїну парку, де поширені залишки природних ялицевих та дубово-буково-ялицевих лісів в межах висот 350-400 м над рівнем моря. У цій частині Галицького НПП розповсюджені види комах притаманні для гірської частини Карпат і не властиві у рівнинній частині Передкарпаття. Передгірсько-лісовий тип ентомофауни охоплює усю правобережну (відносно Дністра) та острівні локалітети лівобережної частини Галицького НПП, де зростають як природні так і похідні букові, грабово-букові та грабові ліси. Степовий тип фауни поширений у лівобережній частині Галицького НПП й приурочений до вцілілих реліктових осередків західно-подільських степів.

За увесь період (2006-2010 рр.) ентомологічних досліджень на території Галицького НПП, які велись різними авторами (з липня 2008 року – автором чинної публікації), достовірно зафіксованих 360 видів комах. На кінець 2006-го року було відомо 85 видів комах; 2007-го – 125; 2008-го – 150; 2009-го – 310; 2010-го – 360 видів (Літопис природи, 2007-2011).

Станом на 01.01.2011 найбільша кількість облікованих видів комах належить до двох рядів: Твердокрилі або Жуки (Coleoptera Linnaeus, 1758) – 179 видів та Лускокрилі або Метелики (Lepidoptera Linnaeus, 1758) – 151 (Літопис, 2011). Очікується, що понад 30% усіх видів комах Галицького НПП, становитимуть твердокрилі. За нашими приблизними оцінками, їх різноманіття може сягати 3-3,5 тис. видів, при ймовірних 9-11 тисячах кількості видів комах загалом.

Відомий на сьогодні видовий склад жуків Галицького НПП приналежний до 12-ти родин. 3-поміж них найбільш вивченими, є родини Жуків-турунів (Carabidae) – 93 види (перелік подано Різуном В.Б.) та Жуків-вусачів (Cerambycidae) – 40 видів (Заморока, 2010, 2011). Ці родини займають 3 та 5 місця у світовій фауні, проте, в межах Галицького НПП найбагатшими, у видовому відношенні, твердокрилими очікуються родини Жуків-слоників (Curculionidae)

ПОВІДОМЛЕННЯ

Latreille, 1802) та Жуків-листоїдів (*Chrysomelidae* Latreille, 1802). Однак, в силу труднощів із ідентифікацією та верифікацією видів цієї родини на сьогоднішні вони залишаються не інвентаризованими.

У ряді Лускокрилі обліковано 151 вид, які належать до 17-ти родин. Прогнозована кількість видів метеликів на території досліджуваного об'єкту ПЗФ становитиме 1,2-1,5 тис. видів, з яких очікується, що булавовусі метелики становитимуть близько 100 видів, а різновусі метелики – 1000-1400 видів. На сьогодні найбільшу кількість з виявлених видів віднесено до 4-х родин: Сонцевиків (*Nymphalidae*) – 15, Синявців (*Lycaenidae*) – 12, П'ядунів (*Geometridae*) – 15 та Нічниць або Совок (*Noctuidae*) – 42 (перелік різновусих метеликів подано Бідичаком Р.М.). Загалом, булавовусих метеликів обліковано 36 видів (Михайлюк-Заморока, Заморока, 2011, in press), а різновусих – 109 (Літопис природи, 2011).

Відштовхуючись від прогнозу можливого ентоморізноманіття Галицького НПП на рівні 9-11 тисяч видів комах, чинні результати інвентаризації становлять приблизно 4-3,3% від можливого різноманіття ентомофауни і потребують подальших ґрунтовних та широкомасштабних досліджень із залученням ентомологів, фахівців з різних груп ентомобіоти.

Станом на 01.01.2011 року на території Галицького НПП зареєстровано 12 видів комах, що перебувають під охороною національних та міжнародних нормативно-правових документів (Літопис природи, 2011).

Включеними до Червоної книги України – національного нормативно-правового документу, є 10 зареєстрованих в межах Галицького НПП видів комах. З них до категорії "вразливий" належать 7 видів: *Callopterix virgo* (Linnaeus, 1758), *Aromia moschata* Linnaeus, 1758, *Papilio machaon* Linnaeus, 1758, *Iphidides podalirius* (Linnaeus, 1758), *Coenonympha hero* (Linnaeus, 1758), *Agria tau* (Linnaeus, 1758) та *Bombus pomorum* Panzer, 1805, а до категорії "Рідкісний" – 3 види комах: *Saga pedo* (Pallas, 1771), *Xylocopa valga* Gerstaecker, 1872 та *Bombus muscorum* (Linnaeus, 1758).

Із числа видів, які перебувають під охороною Бернської конвенції, на території Галицького НПП виявлено 3, що перелічені у 2-му додатку: *S. pedo*, *C. hero* та *Lycaena dispar* (Haworth, 1802).

Види комах, що охороняються згідно Європейського червоного списку, на території Галицького НПП представлені: *S. pedo*, *C. hero* та *Carabus intricatus* Linnaeus, 1761 (Літопис природи, 2010-2011).

1. Заморока А.М. До вивчення родини жуків-вусачів (*Coleoptera*: *Cerambycidae*) Галицького національного природного парку / А.М. Заморока // мат-ли наук. конф. до 20-річчя природного заповідника "Медобори", 2010. – 652–655.
2. Михайлюк-Заморока О.В., Заморока А.М. Булавовусі лускокрилі (*Lepidoptera*: *Diurna*) степових локалітетів Галицького національного парку (in press).
3. Заморока А.М. Recent records of rare and new for Ukrainian Carpathians species of Longhorn beetles (*Insecta*: *Coleoptera*: *Cerambycidae*) with notes on their distribution. *Munis Entomology* / А.М. Zamoroka, R. Yu. Panin // *Zoology*. - 2011. – Vol. 6, № 1. - P. 155-165.
4. Літопис природи Галицького НПП. / ред. А.М. Заморока – Галич, 2007. – Т.1 – 250 С.
5. Літопис природи Галицького НПП. / ред. А.М. Заморока – Галич, 2007. – Т.2 – 332 С.
6. Літопис природи Галицького НПП. / ред. А.М. Заморока – Галич, 2007. – Т.3 – 319 С.
7. Літопис природи Галицького НПП. / ред. А.М. Заморока – Галич, 2010. – Т.4 – 303 С.
8. Літопис природи Галицького НПП. / ред. А.М. Заморока – Галич, 2007. – Т.5 – 470 С.

А.М. Заморока

Галицький національний природний парк, г. Галич, Івано-Франківська обл., Україна

СОСТОЯНИЕ ИЗУЧЕНИЯ ЭНТОМОФАУНЫ ГАЛИЦЬКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКА

Проведен анализ энтомологических исследований на территории Галицкого НПП за период 2006-2010 гг. Достоверно зафиксировано 360 видов насекомых. На конец 2006-го года было известно о 85 видах; 2007-го – 125; 2008-го – 150; 2009-го – 310; 2010-го – 360 видов. Состоянием на 01.01.2011 наибольшее количество учтенных видов насекомых принадлежало к

ПОВІДОМЛЕННЯ

двум отрядам: Твердокрылые или Жуки (Coleoptera Linnaeus, 1758) – 179 видов и Лускоккрылые или Бабочки (Lepidoptera Linnaeus, 1758) – 151. Общее количество насекомых может достичь 3-3,5 тыс. видов.

Ключевые слова: Галицкий национальный парк, жуки, бабочки, Красная книга

A.M. Zamoroka

Halych National Natural Park, Halych, Ivano-Frankivsk region, Ukraine

THE CURRENT STATE OF ENTOMOFAUNA STUDIES OF HALYCH NATIONAL NATURAL PARK

The analysis of the entomological studies on the territory of HNNP from 2006 to 2010 has been performed. 360 insects species have been registred. At the end of 2006 85 species here recorded at the end of 2007 – 125, at the end of 2008 – 150, 2009 – 310 and 2010 – 300 species respectively.

January 1, 2011 the most recorded species belongs to two orders; beetles – 179 and or sheath-winged insects butterflies or scale-winged insects – 151. The number of insects achieve the 3-5 thousand of species.

Key words: Halych National Natural Park, beetles, butterflies, Red data book

Рекомендує до друку

Надійшла 9.06.2011

В.І. Кваша

УДК 595.7(477)

Я. І. КАПЕЛЮХ

Природний заповідник "Медобори"

вул. Міцкевича, 21, смт. Гримайлів, Гусятинський р-н, Тернопільська обл., 48210

ЧЕРВОНОКНИЖНІ ВИДИ КОМАХ ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА "МЕДОБОРИ", ЇХ ЛОКАЛІЗАЦІЯ ТА СТАТУС

Проаналізовано перелік рідкісних видів комах, їх статус і локалітет на території природного заповідника "Медобори"

Ключові слова: локалітет, заповідник, рідкісний вид

Дослідження ентомофауни на території, яка в даний час належить природному заповіднику "Медобори", розпочалися після його створення у 1990 році. Воно велося переважно в напрямку вивчення видового складу *Coleoptera* і майже не торкалося інших груп комах. Систематичні роботи по вивченню рідкісних видів комах на території заповідника і в його околицях ведуться автором з 1998 року. З цього часу тут було виявлено 22 види [3], які знаходились на сторінках другого видання Червоної книги України. Після виходу останнього видання Червоної книги [2] із складу червонокнижних видів заповідника було виключено ведмедицю Гера - *Callimorpha quadripunctata* (Pada) і ванессу чорно-руду - *Nymphalis xantomelos* (Esper), а також стрічкарку велику червону – *Catocala delecta* (Hubner) як вид, що був неправильно визначений. Разом з тим у цей список було внесено нововведені види - сатурнію велику - *Saturnia pyri* L. та бабку перев'язану - *Sympetrum pedemontanum* L.

Таким чином на даний час список червонокнижних видів заповідника та його околиць налічує 21 вид [4]. Відомості про зустріваність, чисельність та їх статус на території за весь час спостережень наведені нижче.